

Barcelona, 3 de setembre de 1985

Estimat amic,

Suposo que ja deus haver rebut la meva nota on, més que informar-te, et desinformava del que cal fer per cobrar els drets de traducció de La gata. Per si encara no ho has fet, jo posaria fil a l'agulla de seguida i escriuria a la S.G.A.E.. Pensa que, en qualsevol cas, la liquidació t'arribarà a través del seu filtre. A part que se't quedaran una bona part del que et toqui com a comissió per haver-hi intervingut. Sembla que aquesta societat és una mena de club on tallen el bacallà els que més acostumen a cobrar. I ara encara s'han arreglat una mica les coses, perquè t'envien de tant en tant un taló per l'import que et correspon. Abans, havies de dedicar un matí de vacances per passar per aquelles oficines i veure si hi havia alguna cosa pendent. Jo, de tant en tant, rebo un talonet mínim per les representacions que en alguna escola fan de dues obretes meves. També se'm liquida alguna cosa de l'adaptació radiofònica de El carreró contra Còssima, tot plegat, misèria i companyia, perquè el que va cobrar més d'aquesta obra va ser l'adaptador. De totes aquestes circumstàncies no en conec bé l'arrel burocràtica perquè se'n van encarregar els de la ràdio.

No he vist enlloc l'entrevista d'en Quirze Grifell. Més ben dit, no he vist Regió 7, llevat d'un número que vaig comprar fa pocs dies a Manresa. Era el 16 o el 17 d'agost, que la Rosa i jo vam ser cinc dies seguits a Castellterçol i vam fer una breu escapada a Manresa. Quina calor, renoi! Sort d'una rambla -el passeig d'en Pere III, em sembla que es diu- on els plàtans són enormes i fan de cúpula. Tant, que a la Rosa li produïen certa sensació d'ofec. Mentre la Rosa hi va trobar algunes botigues de queviures prou interessants i, sobretot, de roba, jo em vaig aturar a les llibreries on vaig comprovar la presència de El brogit i la fúria. Per cert que no he llegit cap comentari als diaris de les teves darreres traduccions publicades. Ei! Què m'expliques de tot això de la Creu de Sant Jordi! Ja saps que jo no estic per creus ni d'altres romanços, però en el teu cas trobaria molt indicat que te la concedissin, sobretot, perquè això hauria de facilitar, em penso, un altre viatge per venir a recollir-la... De moment, i com que encara no tenim cònsol honorari a Buenos Aires -i si n'hi ha algun dia hauries de ser tu mateix- per poder-te-la lliurar, seria obligat que viatgessis altre cop, encara que sigui pagant amb fons de la Presidència, que sempre en surten, per més eixugada que estigui l'economia, quan es tracta de quedar bé. Què, a la sortida de Palau, i com aquell que res, ens deixem caure cap al Paral·lel a sopar amb els Clapés, per celebrar-ho?

No et pensis que estreno màquina, ni que t'escric des de l'oficina. Ni parlar-ne! Ja fa un parell d'anys que la tinc, és elèctrica, i si vols que et digui la veritat, no m'hi sento gaire còmode. Es d'aquelles que esborren els errors -quan te n'adones, que consti!-, però m'hi sento estrany. La faig servir per passar coses en net. Ara mateix, si hi hagués hagut una cinta passadora a l'altre, la vella H.O. model Lexicon, que és un autèntic tanc, estic convençut que no hauria tret la funda d'aquesta. En els darrers dies, però, l'he feta treballar. A mitjans de juliol em vaig jurar que si no era capaç d'escriure una novel·leta per a la mainada que feia més d'un any que em ballava pel cap, em retirava de la professió. I m'hi vaig posar i la vaig escriure en molt poques sessions. Després de repassar-la i deixar-la a punt, l'he mecanografiat amb tota cura en tres tardes. Val a dir que només fa setanta-tres pàgines... No sé si te n'havia parlat en alguna altra ocasió, però tracta d'un vailet que es diu Miquel -la novel·la té el títol provisional de En Miquel sobre l'asfalt-i que és molt aficionat als contes i a les rondalles, a tota mena de lectures, vaja. I que en un moment donat disposa de tota una tarda per caminar pel carrer per anar de casa seva a ca l'àvia, ja que la mare vol pintar el pis i el fot fora perquè no empipi. El noieta, al llarg de la seva passejada, lenta, parsimoniosa, té ocasió de comparar tot el que li passa amb allò que ha llegit de màgic i fantàstic als llibres que rellegeix sovint. Viu una mena de rondalla encadenada, ja saps, allò que demanen al bou que llauri i ell demana herba; demanen herba al prat, i el prat demana aigua de pluja; en demanen al núvol, i aquest demana vent... Bé, en el cas d'en Miquel, el noi penja una pilota d'un xut al balcó d'una vella que diu que no l'hi tornarà fins que no li doni un esqueix de gerani -se li han mort de fred, aquest hivern-, i la veïna que té geranis no li ~~no~~ donarà un esqueix fins que no aturi el terrible xerricar d'uns cavallets, l'encarregat dels quals no pot fer-hi res perquè l'amo és gasiu i no li dóna oli, oli que en Miquel demana en un taller i que no li poden oferir fins que no els porti un client.... Bé, ja et pots fer una mica de càrrec de com van les coses, amanides, a més, amb els paral·lelismes del metro amb un drac subterani que no es parla amb els germans que corren per l'altra via, etc., etc. Ara, en rellegir-lo, em fot una mica de fàstic, de tant que hi he pensat i l'he treballat, però això em passa sempre a sangs calentes. A mi em ~~se~~pla que funcionarà. De moment, penso enviar-lo a un concurs que es fa a Pollença, a les Illes, patrocinat per una entitat local. Hi ha el compromís de publicació amb La Galera, on, al cap d'un any de l'edició en català, el tradueixen al castellà. El premi no és cap cosa de l'altre món. Dues-centes mil de l'ala. Però té

l'avantatge que La Galera ven força i que, sobretot, liquida puntualment els drets d'autor. Vejam si t'animes a escriure una novel·lota d'aquestes mides, entre setanta i noranta pàgines, explicant les trifulgues d'un vailet, o d'una vaileta, que va a parar a l'Argentina. Podries comparar ~~els~~ jocs d'un altre país... L'Anna Murià va escriure El viatge meravellós de Nico Huethuettl a través de Mèxic, a l'estil del clàssic suec, i es va embutxacar el Folch i Torres que enguany és de mig milionet de calàndries. Tot això que ara m'ha sortit així, mig de broma, t'ho podries prendre a la valenta i entrar a la competició del llibre per a nois i noies. T'asseguro que és l'ambient més agrait que hi ha, avui, en el nostre món literari. Tot i que ens hi juguem els diners, encara ens mirem cara a cara i ens saludem tots els que escrivim. Amb els dibuixants d'aquest mateix ambient ja no et puc dir el mateix. Han partit peres. No t'explicaré detalls perquè intento ser amic de totes dues bandes, un equilibri certament difícil.

Per TVE fan una mostra de cinema argentí. Segons expliquen cada setmana abans de començar la pel·lícula, és una mena d'allò que hauria pogut ser el cinema argentí si els del sabre no haguessin tallat les ales d'autors, realitzadors, actors, etc. Per la meva banda, t'he de dir que he vist tres o quatre pel·lícules que m'han semblat força estimables. Aquí, és clar, ens fa certa gràcia l'accent, cosa que dificulta que et puguis prendre seriosament el producte. Però, per exemple, i deixant a part el Martin Fierro, perquè aquests elements gairebé mitològics -encara que siguin d'una mitologia força propera- i en vers!, sempre fan una mica d'angúnia encara que hi trobis aspectes ben aconseguits, a mi, doncs, em va interessar molt Prisioneros de una noche amb una actriu que es diu Maria Vaner, molt bonica i que ho feia molt bé. Es clar que el film era de l'any 60 i al cap de 25 anys és probable que no se'n canti gall ni gallina... També vam veure, la setmana passada, Quebracho, una pel·lícula a l'estil d'aquelles italianes de denúncia contra l'explotació, amb els seus tocs de demagògia, mirada la cosa distanciadament i amb imparcialitat, si és que el conflicte entre amos i obrers es pot mirar d'aquesta manera... En definitiva, que no es tractava d'allò clàssic del tango que embafa ni del Sandrini que rebenta.

Aquest mes d'agost ha estat completament mort en l'aspecte cultural. Ni el Grec ^{na} ha aconseguit despertar la tan llarga migdiada. Els tècnics l'han criticada molt, la programació. Per part meva, me n'he allunyat també força. Al recinte del Grec, per cert, no hi he anat cap nit. He estat, en canvi, un parell de vegades a la Casa de la Caritat, a veure uns italians molt fluixets i ara no recordo qui més, i a la Plaça del Rei he escoltat una noia de Sardenya, la Maria Carta, de veu profunda i vellutada, que ens va

confessar l'emoció que sentia quan van sonar onze campanades al rellotge de la catedral. Aquella plaça, ben coneguda a casa la noia a través de fotografies i de dibuixos als llibres d'història per allò de l'arribada del senyor Cristòfor davant els amos, li va fer exclamar un parell de vegades: Bello, bellissimo!

També he escoltat en Pau Riba, que continua cantant per aquests mons de déu amb la seva veu de regadora, però amb uns poemes que, un pèl més polits, podrien figurar en antologies. Però ell, passa de tot o, si més no, ho fa veure. Després, també vaig sentir La Murga, un grup de vuit o nou músics que toquen tres instruments com a mínim cada un, i que adapten a ritmes actuals les cançons i tradicions pròpies del país amb un so força interessant.

Anem llegint coses del Proceso i de la vaga de la CGT. S'ho mereix, realment, el senyor Alfo_nsin, això? Cada dia sóc més escèptic jo respecte a la vaga. Aquí també se'n va viure una per l'afer de les pensions, per la nova llei. Una llei que té coses que perjudiquen i coses que beneficien. Però d'ocasions de vaga general durant el govern de la dreta, de la UCD, n'hi va haver moltes, moltes més que no pas ara. I, en canvi, els comunistes -bé, vull dir els afiliats al PCE, PSUC, gent de CC00- no en van convocar cap i van firmar allò del acuerdo marco. Ara, en ple retrocés electoral, sembla que juguin una carta per recuperar protagonisme. Noi, tot això és un merder. L'únic que em preocupa és que quan arribi als seixanta em diguin que he de seguir pencant. Ja porto trenta-set anys seguits a l'empresa. I això, tant per part meva com per part de l'empresa, d'haver-nos aguantat mútuament, hauria de tenir un premi..Hi va haver un moment que semblava que la pròpia empresa, a part de la situació legal, ens arreglaria la jubilació anticipada als 55 anys. Ara, però, la cosa s'ha esfumat. Jo, de tota manera, quan hi arribi, vull desenterrar vells papers i posar-los sobre la taula. T'imagines quina delícia, d'aquí dos anys, de poder fer vida d'escriptor, a l'estil dels anglesos que surten a les pel·lícules, allò de llevar-se, caminar, esmorzar, llegir el diari, escriure un parell o tres d'hores, dinar, i cada tarda anar al cinema, al teatre, a passejar, a una tertúlia, quedar-te a casa llegint, xerrar... I tot pagat per la pensió de l'empresa, sense haver d'esperar les liquidacions de drets d'autor, que si t'has de refiar d'això, ja estàs ben fotut!

Plego. Hi ha més coses per dir, però com que fa poc temps que has estat aquí, em fa l'efecte que ja te les he comentat.

Lamento l'operació del teu pare. Ja en parlarem un altre dia! Si ha de viure d'una manera arreglada, endavant! Però si li ha de fer molt la punyeta, no sé que dir-te. Adéu, una abraçada per a tots i petonets al Damià.

Erasmus